Ч. 146 Субота 4 (16) липня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенєм оплати почтовоі.

Реклямациі незапечатані вільні від оплати почтовоі.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскоі“.

Передплата у Львові в агенциі дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциі:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Ще о конференциях предсїдателїв нїмецких клюбів. — Справа Драйфуса, Пікарта і Естергазого. — Іспаньско-американьска війна.)

З передвчерашнею авдиенциею послів: Ґросса, Перґельта і Гогенбурґера треба уважати конференциі провідників клюбів укінченими. Чи і коли буде конференция скликана на ново, тяжко предвидїти. Урядовий комунїкат о конференциях так звучить: „Зібрана дня 12 липня 1898 р. конференция провідників клюбів лївицї висказала однодушний погляд, що як повідомленє правительства, так і подані ним до відомости „основні начерки“ законного управильненя языкової справи, призначені для Чех і Моравы, а то в цїли знесеня языкових розпоряджень, не здають ся бути властивими до ужитя за підставу переговорів з правительством. Послїв Гогенбурґера, Ґросса і Перґельта однодушно упрошено і уповажнено до повідомленя Президента міністрів о тій ухвалї конференциі та до представленя єму еі підстав. Присутні члени вірноконституцийноі більшоі посілости покликали ся при тім на кількаразові заявленя іх партиі та виконуючого комітету в Чехах взглядом ухвали що до нарад з правительством — і застерегли собі своє становище. Члени конференциі, котрим повірено повідомленє Президента міністрів, удали ся до него о години 11 перед полуднем, подали єму до відомости вислїд конференциі провідників клюбів, представили подрібно і точно причини ухвал і вкінци з порученя конференциі просили пана Президента міністрів, щоби дозволив членам конференциі зробити у відповідній формі ужиток з довірочно ім поданого змісту державного предложеня, а то в цїли оправданя занятого ними становища. Пан Президент міністрів приймив ті заявленя до відомости, однако заявив, що не може дозволити на оповіщенє згаданого предложеня“.

Чим раз більше виявляє ся, що справа Драйфуса не убита — як гадали правительственні часописи — раз на все по відомім заявленю міністра Кавеняка в палатї послів. Доказом того єсть увязненє Естергазого, що викликало в Парижи велику сензацию. Естергази мешкав у своєі приятельки пані Пеі, а то від часу як єго жінка з ним розлучила ся. Отже в тім самім часї, коли відбувала ся домова ревізия у Пікарта, удала ся судова комісия, до котроі належав слїдчий судия Бертілї, до мешканя Естергазого, а коли там сказали, що єго нема дома, розпочала ревізию. Пані Пеі заявила тоді, що Естаргази має звичай вертати до дому о 9-ій годині вечером. В часї ревізиі зраджувала пані Пеі великий неспокій; заєдно допитувала ся, чого суд хоче, що має против майора. Около того часу Естергази проходжував ся по бульварах і там стрітив знакомого, котрий сказав єму, що у него дома відбуває ся ревізия. — То лиш про око — відповів Естергази — я знаю о тім. — Зараз потім пішов до дому, де дожидала єго комісия з полициею. Тоді обернув ся до него слїдчий судя з словами: Менї приказано арештувати вас. Чи хочете, аби я вас переслухав чи підете зі мною? — Коли Естергази учув ті слова, упав на крісло та почав дрожати і плакати. Хотів говорити, але лише сльози збігали єму по блїдих лицях. Бертілї успокоів єго і зробив короткий протокол. Естергази протестував против свого увязненя і сказав: — Тепер і я також буду говорити. — Відведено єго відтак до арешту. Рівночасно приарештовано і паню Пеі, котру відставлено до вязниці Сен Лязар. О причинах арештованя обох тих осіб власти строго мовчать. Деякі ґазети кажуть, що причиною арештованя суть т. зв. „уланьскі листи“. Після инших Естергази мав допустити ся якихсь обманьств. Факт, що всї листи і папери, які було можна у него найти, забрано і відставлено в двох скринях до суду.

Ревізия у підполковника Пікарта відбула ся в часї єго неприсутности. Коли слїдчий судия Фабр прибув на місце, сказала сторожиха дому, що Пікарта нема, але що велів іи завести кождого, хто прийшов би до єго мешканя і тому лишив ключ в дверех. Комісия удала ся на 5-ий поверх, де мешкав Пікар — і справді застала не лише ключ в дверех, але й всї шафи та шуфляди поотвирані. Пікар не замикав дверий і шаф нїколи від часу, як раз якісь незвістні люди порозбивали єму всї шуфляди глядаючи імовірно за якимись документами. Комісия приступила до ревізиі і забрала насамперед пачку писем, що іх Пікар одержав від воєнного суду. Дальше переглянено всї шафи та листи, папери і карти. Найдено фотоґрафіі царя Николая, цїсаря Вільгельма і Менелика. Ревізия тревала кілька годин. Цїлий той час був Пікар у сенатора Траріє. Вкінци

---

23)

Послїдна воля.

(Із шведского. — Віктора Гуґа Вікстрема).

(Дальше).

При кінци наших сеансів була она завсїгди дуже утомлена.

— Не гадай собі, що то від того, що я мушу так сидїти кілька годин; нї, то моя душа так силує ся аж до крайности іти в слїд за тобою. Ти, що правда, кажеш, що тота нїма гра то лише шарлятанерия, але ти помиляєш ся. Душа має невидимі очи і голос, котрого не чути. Она має, так мушу сказати, змисли, що еі держать ся і перевисшають змисли тїла. І душа так само має слух, так само має чувство, взір, смак і слух, хоч иншого рода, а скоро напружити ті делїкатні етеричні змисли, то тїло стає ся тягаром, котрий чоловік волочить за собою, тягаром непотрібним, та наконець упадає під ним та буває оттак як я тепер страшно зворушена, прибита і зруйнована.

По сеансах мусїла она завсїгди через довшу хвилю спочивати, заким набрала достаточно сили, щоби встати і поіхати до готелю. Ми прибували там кожде иншою дорогою, щоби не звертати на себе уваги, она завсїгди в супроводї Каддура, котрий став ся майже еі слугою.

За ті муки по ночах, уживали ми дня до полудня. Тогди була Міріям вже не тота ворожка, що завертала очима та розкладала руками, але любляча жіночка, що обнимала мене цїлою силою необмеженоі любови.

Але хоч і як пристрастно я еі любив, то все-таки не чув ся я вповнї щасливим. Она була менї занадто близькою, як щоби я не видїв того, що на днї еі души єсть якась журба. Часами навіть серед моіх горячих обнятий приходило менї на гадку, що в еі любови містить ся щасливість, котроі она тим більше уживає, чим яснїйшим єсть для неі, що тота любов буде лиш однїсенькою ясною точкою в еі житю. Она чіпала ся мене як той потапаючий якоісь дошки, щоби лиш на кілька хвиль подивити ся на сонце, як оно по бурливім дни та по захмаренім небі западає межи рожевими хмарами в ясне як веркало море, в котрого глубинї і она має щезнути.

З простоі примхи, як я того здогадував ся, не розмавляла вже зі мною в готели по российски, лиш знову по анґлїйски. Она казала, що нїби длятого, що нїколи не любила і не любить говорити по российски; та й не має вже тепер причини уділяти менї лекций, бо я вже добре говорю по российски. Але я вже добре здогадував ся, що в тій еі постанові була зовсім инша причина, однакож я піддав ся еі воли.

Чи Міріям не з тих, що хотїли би всїм подобати ся?

Таке питанє поставив я собі одного дня, коли спостеріг, як она зальотним, визиваючим оком глянула почерез стіл підчас обіду. Я подивив ся в ту сторону, куди она кинула оком і побачив там того поганого незнакомого з буйним волосєм і великою бородою, котрий відповів на еі погляд з такою міною, в котрій пробивала ся самолюбива зарозумілість і безсоромна жадоба. Уста єго стягнули ся до сьміху, а коли вуси піднесли ся, побачив я дві грубі червоні губи, котрі доповняли достойно вираз єго погляду.

В менї кров закипіла, але я не сказав нїчого. Може я тут помилив ся. Міріям не така, щоби забула на того, котрого любить, а залицяла ся до якогось другого.

За хвильку опісля спитав я еі рівнодушним голосом, чи она знає того „павіяна“, що сидить з боку від нас по другім боцї стола. Она відповіла менї так само рівнодушно. Але що я все ще не довіряв, то старав ся розвідати ся про того незнакомого. Від портера довідав ся лиш его імя. Я записав собі его до мого записника: Серґій Николаєвич Семполов. Менї щось як би сказало, що то імя буде грати ролю в моім житю.

По каві Міріям пішла писати листи. І я пішов до своєі комнати, але незадовго вернув назад до готелевоі читальнї, щоби тут побути аж до часу, коли розпочинали ся моі сеанси.

Входячи до читальнї я аж остовпів. В кутику сидїла Міріям, а коло неі Семполов.

Міріям очевидно несподївала ся мене в читальни, куди я впрочім майже нїколи не заходив, і змішала ся, але й борзо стямила ся, приступила до мене, та спитала, чи може менї представити пана Семполова, Росиянина, котрий знає еі родину і лише що їй представив ся. Ми заговорили кілька слів до себе, я заговорив про радість з єго знакомства, про

полишила комісия мешкане Пікарта, однако забрала з собою повний куфер ріжних паперів. Тимчасом перед домом, котрий окружали поліцийні аґенти, зібрало ся около 200 до 300 людий. Коли комісия всїдала до повозів, товпа гадала, що арештовано Пікарта. Роздали ся крики: На погибель зрадникови! До води з Пікаргом. Най жиє армія! В ночи того самого дня відбула ся також ревізия у жінки Естергазого, але там не найдено нїкого. Ті справи викликали в цїлій Франциї сензацию, а французскі ґазети переповнені вістями і здогадами на тему: справа Драйфуса і Естергазого.

В іспаньско-американьский війні не зайшла нїяка зміна. З Вашінґтону телеґрафують, що там відбула ся дня 13 липня нарада мінїстрів, на котрій кількох членів кабінету заявило, що положенє під Сантхаґо в наслїдок слоти і попестий між войском стало дуже тяжке і не конче відрадне. Лучає ся чим раз більше случаїв жовтої пропасницї. Після депеш з головної кватири, ґен. Шафтер старає ся як найскорше перевезти тяжкі пушки з Хураґуа до Сантхаґа, але задля непроходимого болота і лихих доріг вспіли Американцї з 10 батерий перевезти доси ледве чотири. Правительство не оголошує імовірно всїх подробиць о положеню войск під Сантхаґо, щоби не непокоїти населеня. В Іспанії кріза кабінету триває дальше, бо по Саґастї нїхто не хоче брати на себе одвічальности і стати на чолї кабінету.

Новинки.

Львів дня 15-го липня 1898.

— **В справі рускої ґімназиї в Тернополи** була в середу депутация, зложена з бурмістра дра Лучаковского, пароха о. В. Громницкого і послів дра Гладишовского і Барвіньского у п. Намістника ґр. Пініньского і президента Ради шк. кр. дра Бобжиньского. Розходить ся о усуненє трудностий, які насувають ся з уміщенем в дальших роках, позаяк в Тернополи трудно о наєм будинку, котрий би міг помістити з часом цїлу ґімназию. П. Намістник прирік приспішити рішенє справи, а президент Ради шк. кр. просив бурмістра дра Лучаковского, щоби і з свого боку улекшив Радї шк. кр. справу відповідного уміщеня рускої ґімназиї.

— **Курси для писарів громадских.** Оногдї краєвий видїл ухвалив предложити найблизшому соймови внесенє на заложенє курсів для писарів громадских. Курс мав би тревати чотири місяцї, а принимано-б на него фунґуючих вже писарів, як також кандидатів на писарів. Кандидати на курси мають між иншим виказатись докладним знанєм руского язика в слові і письмі. На самім же курсї буде подавати ся також наука рускої стилїстики і номенклятури.

— **Велика повінь** навістила дня 12 липня с. р. повіт ярославский. На 5-милевій просторони від Угорки аж поза Пшеворск всї села над рікою Млечкою лежать під водою. Що недавний град не вибив, отже сїно, картофлї, бураки, а в околицях, де граду не було, всї збіжа затоплені. Говорять і о випадках утопленя людий.

— **Торговцї людским товаром.** Львівске Намістництво одержало звістку з Буенос Айрес в Арґентинї від австрийского консуляту, що до Австриї і до Галичини виїхало аж 50 „купцїв“ за людским товаром до домів розпусти. То пересїчно гультаї вже карані за такі справки і австрийска полїция має їх фотоґрафії. Отже мають предприняти средства осторожности против тих злочинцїв.

— **Найдена каса.** Оногди в селї Медведівцї, повіта бучацкого, знайшли селяни Вас. Лесиманко і Кость Когут в двірскім ставі касу вертгаймівску, в котрій було 24 векслїв, чотири книги касові і инші документи. Каса, як показало ся, була власностию Мошка Адлера з Тисьмениці. Суд бучацкий веде в тій справі слїдство.

— **Небезпечного злодія** удало ся увязнити оногди в Бродах. Укривав ся він в лїсах брідских а переживав найбільше в лїсї коло села Гаїв смоленьских, звідки удавав ся на злодійскі прогульки: нападав на подорожних і обдирав. Про его напади ширено різні вісти, а навіть говорено о нападах на коршми брідского повіта.

— **Небувала пригода** лучила ся перед кількома тиждня ми в Москві. Французский усмиритель звірів Пепон приймив до служби якогось козака і дав єму знаками — бо козак по французски не розумів — порученє, щоби вичистив клїтки звірят. Тимчасом козак не зрозумів его і на другий день рано війшов з коновкою води, щіткою і милом до клїтки, в котрій був запертий дикий і необласкавлений ще беньгальский тигр. Тигр спав, але збудив ся, коли до его клїтки війшов непрошений гість, поглянув гнївно на него, з чого однако козак нїчого собі не робив, бо з цїлим спокоєм почав дикого звіря мити і терти щіткою. А тигрови та ранна купіль так сподобала ся, що почав перевертати ся з одного боку на другий і позволив ся змивати зимною водою. По скінченій роботї вийшов козак спокійно з клїтки і хотів як раз війти до другої, коли прийшов Пепон і на силу вспів его в сам час здержати від перозважного кроку.

— **Смерть задля сина.** Під стациєю Ґлоґниц в Долїшній Австриї лучив ся в суботу 25-го червня сумний випадок. Машиніст, що провадив особовий поїзд з Градия, узрів на шляху на шинах бавлячого ся хлопчину. Сейчас дав знак паровою свиставкою і загальмував. В тій хвили вискочив будник Коль з своєї будки, вхопив синка зперед наближаючого ся поїзду і кинув на бік. Дитину уратовано. Тимчасом Коля огорнув такий переляк, що не мав вже сили зійти з шин і дістав ся під поїзд, котрий мимо загальмованя ще двигав ся новоли наперед. В хвилю потім станув. Подорожні кинули ся до вікон, щоби побачити, що стало ся. Богато женщин зімлїло, коли довідали ся, що під колесами льокомотиви погиб отець ратуючи сина.

Телеґрами.

Відень 15 липня. Ґазети доносять, що наради Президента мінїстрів з представителями вірноконституцийної більшої посїлости тревали вчера до години 2-ої по полудни. Нинї відбувають ся дальші наради.

Париж 15 липня. Деякі ґазети нападають дуже остро на слїдчого судию Бертілї за те, що зарядив арештованє Естергазого на власну руку.

Вашинґтон 15 липня. Місто Сантхаґо вже піддало ся.

Переписка зі всїми і для всїх.

Цікавий з Борислава: „Перґамоід“, то не якийсь плин, але так званий звичайно перґаментовий папір або перґамін (що иншого „пер-

Рим і его займавости а відтак вернув назад до своєї копнати.

Невже-ж Міріям дійстно „лише що“ познакомила ся з Семполовом? Я сумнївав ся о тім і не без рациї. Коли я був увійшов, сидїли они і щось шептали з собою, а преці по представленю нїхто зараз не зближає ся так до себе. Отже моя недовірчивість мала дійстно причину.

Але я постановив собі не робити нїчого не роздумавши добре. Я знав сьвіт за надто добре, щоби дати ся пристрасти пірвати. Я хотів виждати а передовсїм не дати Міріямі по нїчім пізнати моє недовіре.

Впрочім не мав я на пїщо більше жалувати ся. Она була супротив мене так само щира і пристрастна як давнїйше, ба може ще більше. Чи може відчувала то, що та дошка, на котру она виратувала ся, не зможе еї дальше нести?

В кілька днів опісля спитала она мене:

— Вілю, чи зробиш менї прислугу?

— І не одну — відповів я жартом.

— Але я хочу якусь особливу, для мене дуже важну.

— А то-ж яку?

— Я маю причину здогадувати ся, що до тебе прийде одна особа спитати тебе о свою судьбу. Побачиш неодно на еї долони, але не все. Чи не схотїв би ти, скоро я тобі дам знак вплести в твою ворожбу кілька імен.

— Як випаде. А якіж то мають бути імена?

— Довідаєш ся пізнїйше.

— Або ті імена мають в собі якусь злу тайну?

— Противно. Они стоять в звязи лиш з жартом а наслїдки з того будуть такі, що твою штуку будуть ще лиш більше подивляти.

— А нам то нїчого не зашкодить?

— Нїчого.

— То послухаю тебе.

Она розповіла менї все, що і як треба зробити і я запамятав собі оба ті слова.

Тимчасом Міріям стала зміняти ся щораз більше. Вже не держала ся лиш виключно мене, але позваляла, щоби й другі особи знакомили ся з нею. Прилучала ся часом до товариства анґлійских дам і панів, що їздили в глубину краю. З Семполовом, здавало ся, що сходить ся рідше і все лиш на короткий час.

Але не досить того. Стратила апетит, стала блїда і помарнїла. Навіть в моїм товаристві була дуже задумана і мовчалива. На всї мої питаня, що за причина, що она така пригноблена і так зле з лиця виглядає, відповідала она завсїгди одно і то само: весна в Римі не служить їй. Коли-ж я їй задлятого предкладав, щоби ми їхали до Швайцариї, то она викручувала ся і казала: „Не тепер, може пізнїйше“.

Ще одно, на що так само не хотїла згодити ся, була моя просьба, щоби ми укріпили нашу звязь так, як Бог приказав і як того вимагає признана суспільностию форма. Вимавляла ся всїлякими способами. Казала, що еї родина тому противилась би, що для неї ненавистний всїлякий примус, що у мене нема нїякого маєтку, що ми преці лиш в дорозї та богато де чого, що їй відбирає силу словом, видумувала всїлякі причини, на які лиш женщина може здобути ся.

Одного дня в полудне зійшов я був на долину на обід. На скіс проти мене було як звичайно місце для Семполова. Коли він привитав ся зі мною і сїв собі, добачив я, як він потайком виймив зпід свого тареля білетик і сховав до кишенї.

Менї мимо волї прийшло на гадку, чи той білетик не від Міріями. Якийсь страх зловив мене за серце. Траґедия доходила до кінця.

Того самого вечера було на моїх сеансах, як звичайно, богато гостий. Вже половина всїх гостий вислухала була тайни свого житя, коли отворили ся двері.

Увійшов Семполов.

Він пустив ся як дурнуватий зовсїм сьміло простїсенько до мене і розсьміявшись показав свої звірячі губи та кілька острих зубів. Рідко кого видів я в своїм сальонї, хто би так явно показував по собі, що не вірить в мою штуку і погорджає нею.

Але его міна змінила ся борзо, коли я став приглядати ся его добре виплеканій, але простій руцї. Я говорив о зрадї, о підлоти, о погорджуваню. Я виговорив все безпощадно, що ті лінії розповідали.

Усьміх щез з его уст. Его малі очи набрали неспокійного виразу. Здивованє, страх, переполох проявили ся на его лици.

Я був би говорив ще дальше, як би не був зачув умовленого знаку від Міріями. Она тупнула тричи малою ніжкою об підвисшеня. Настала хвиля, коли я мав сповнити моє приреченє.

Я кинув оком на Міріяму. Она виглядала як та мстяча, божа справедливість. Очи її сьвітили ся мовби огнем і нїби на скрізь прошивала Семполова, еї права рука була витягнена понад его головою, мов би мала спустити на него кару Божу.

Чи послухати еї? Чи дійстно розходить ся тут лиш о жарт?

Она звернула очи на мене і я побачив в них таку щиру просьбу, таке горяче бажанє, що я не міг инакше зробити, як лиш додержати моє приреченє.

Я подивив ся знову Семполови на руку і сказав глухим голосом:

— У Вас, мій пане, дивна рука. На нїй видко не лиш дїла, але й можна читати імена.

— То не може бути — промовив він ледви на силу.

— Треба, щоби Ви мене добре зрозуміли — перебив я єму. — Розумів ся, що на Ва-

ґамент“ — то осляча шкіра, виправлена на рід паперу до писаня) а „перґамін“ званий також „мембраноідом“, „папіріном“ або „перґамоідом“, то папір, зроблений штучно із звичайного паперу шматяннного, що подобає трохи ніби на перґамент. Може впрочім бути, що хтось — як Ви кажете, якийсь Анґлієць — винайшов плин: „перґамоід“, котрим можнаби поволікати материї полотна, дерево і т. п. і творити штучну шкіру; але в такім случаю не було би то нічого иншого, як хиба лиш як-раз якась плинна маса до роблення перґаментового паперу. Впрочім ми про той „перґамоід“ не чували нічого, отже й не знаємо хто і де его вирабляє і де его дістати можна. Перґаментовий папір, з котрого робить ся ніби рід шкіри і поволікає ним полотно (той папір, котрим н. нр. обвязують замість міхура слоїки з компотами і конфітурами, котрого уживають в аптиках н. пр. до завиваня очищеної бавовни, до роблення неперемокаючих опасок і т. п.), не робить ся з плину, але вже з готового паперу. Готовий, дуже довгий папір, навинений на валку, розвиває машина і перетягає его через скриню, наповнену сірковою кислотою (вітриолем), від котрої папір стає подібним ніби до такої шкіри як міхур. Відтак переходить він ще через кілька валків, котр. витискають з него ту кислоту, через воду, котра єї сполікує, попід повстяниї (фільцові) валки, котрі его осушують і т. д. а наконець навивають готовий вже папір. Папір до роблення перґаміну мусить бути тонкий, бо инакше не зробив би ся з него перґамін, а коли хоче ся зробити грубший, то складає ся кілька разом і прасує ся в сильних прасах. Перґамін роблять тепер з т. зв. сульфітового клїтовиня (клїтовиння або целлюльоза єсть то зовсім очищене дерево або деревляна маса, приготовлена при помочи сіркавої — не сіркової — кислоти). Може отже бути, що хтось назвав собі якусь на свій лад приготовлену масу до виробу перґаміну „перґамоідом“. До чого би Вам той перґамоід придав ся в копальни — того не розуміємо. — **Тарас:** Віднесїть ся до книгарні Товариства ім. Шевченка, на руки п. Коста Паньківского а він подасть Вам условя. — **М. IV.:** 1) Коли Вам директор кадетскої школи не сказав нічого більше, лиш казав пошукати реґуляміну по книгарнях, то ми тим менше можемо щось сказати, хиба лиш то, що ті реґуляміни дістанете в книгарни Seidl-а у Відни, або в Hofbuchdruckerei у Відни. Реґуляміни ті коштують по кільканайцять крейцарів. Напишіть отже до книгарні Seidl u. Sohn у Відни і зажадайте присланя реґуляміпів для шкіл кадетских. — 2) Не знаємо, які то суть барометри і не можемо знати чи они добрі, бо треба їх видїти. Барометер єсть добрий для господаря, хоч він безпосередно не означує погоди або непогоди, лиш напір, тиснене воздуха, але то вже дає підставу до відповідного здогаду для того, хто на барометрі знає ся. Коли, бачите, воздух в тій стороні де єсть барометер огріє ся значно, то підносить ся в гору понад ту сусїдну масу воздуха, що студенїйша і в горі спливає боками. Тогди воздух над барометром стає рідший, отже менше тисне на барометер, а той тогди (чи радше живе срібло в нїм) спадає. Отже у воздусї настає якась зміна а з тої зміни здогадуємо ся слоти, або коли барометер нагло спадає, сподїваємось бурі, бо тогди теплий воздух піднїс ся нагло в гору а на его місце буде напливати так само нагло студений і настане вихор. Але у воздусї єсть також пара, котра єсть лекша як сухий воздух. Чим більше буде пари, тим менше буде тиснене воздуха і барометер буде спадати. Але з пари робить ся дощ, отже знов здогад, що буде слота. Коли-ж з пари зробить ся дощ і спаде, то барометер буде іти в гору. Однакож буває так, що барометер в часї слоти все ще спадає а на дворі настає погода, а то длятого, що у воздусї стало вже менше пари і нема причини до слоти, але ще замість пари не наплило досить сухого воздуха і напір на барометер єсть все ще за слабий і він спадає. Барометер можна денебудь в хатї поставити, розуміє ся так, щоби его хто-небудь не ушкодив, хиба так, щоби его хтось через неосторожність не міг ушкодити. — 3) Що-до льосів, то не можемо сказати нічого, бо не маємо виказу. Може постараємо ся а тогди скажемо. — **О. Г. з Гусятина:** Відповідь повисше під 3). — **А. Вруб. в Кулак.:** Купіть собі „Цахерлїн“ за 30 кр. і бальоник до фляшинки і тим порошком засипуйте всї шпари, де таргани знаходять ся. Найлїпше зробити то вечером, коли загасить ся сьвітло а таргани повилазять на середину. Тогди треба борзо увійти зі сьвітлом і зараз роздувати той порошок всюди по земли. Перед тим ще треба трохи випрятати в хатї, та все від стїн повідсувати, щоби таргани не мали де борзо ховати ся. На другий день зметете цїлу купу тарганів. Зробіть так кілька разів, а очистите всю хату. Відтак треба всї шпари добре позалїплювати і удержувати чистоту. — **Самоук в П.:** Щоби научити ся говорити якоюсь чужою мовою (н. пр. францускою або анґлійскою) треба нею говорити; а щоби говорити, треба з кимсь розмавляти, що знає добре ту мову. Для самоука річ се очевидно неможлива і він мусить помагати собі читанем в голос і виголошуванем деяких уступів, прозою і стихом, з памяти. Але ось в чім найбільша трудність: нїяка граматика не віддасть знаками (буквами) живої вимови, і добре ще коли она о скілько то можна старає ся як найвірнїйше віддати вимову. На граматику Райснера що-до анґлійскої вимови ми би зовсім не спускали ся і не вірили їй, бо Райснер подає навіть вимову француского язика, котра єсть далеко лекша, зовсїм хибно. Анґлійска вимова єсть незвичайно трудна і коли научите ся єї хибно, то вся наука буде до нічого. Що найбільше будете могли лиш читати книжки, але не говорити. У вимові анґлійскій попри инше робить найбільше трудности звук „th“, котрий виговорює ся в той спосіб, що язик вкладає ся межи зуби і виговорює ся або острійше або слабше (отже двояко, раз ніби як „с“, другий раз ніби як „з“ або „дз“). Дальші всї самозвуки (a, e, i, o, u) виговорюють ся по кілька разів инакше. Отже Вам треба би такої граматики, котра би як найвірнїйше віддавала вимову. То одно; а друге: Присвоєне собі значного засобу слів анґлійских і їх розуміне улекшує дуже бодай мале знане язиків латиньского, француского і нїмецкого, бо мова анґлійска єсть мішаниною з кельтийскої, латиньскої, нїмецкої (анґльо-саскої) і францускої. Засіб слів можете собі призбирати: вивчуванем слів на память і виписуванем незнаних слів при читаню при помочи словаря. Коли знаєте нїмецкий язик, то ми радили би Вам купувати собі лекциями (зошитами) граматику анґлійску Tonssaint-Langenscheidta, котра всякими можливими способами улекшує вивчене вимови і знане сего язика. Цїле дїло разом (2 курси) коштує нове 16·20 зр. (антикварично, в антикварни Mejstrik-а у Відни дістанете може дешевше); зошит коштує 60 кр. Ся книжка покаже Вам вповнї, як самоук має учити ся. Райснер супротив неї то велике — дранте. Лиш на одно мусите зважати: Нїмець не може нїяк своїми буквами віддати звуків „ж“ і „дж“ і длятого пише „sch“ або „dsch“ або Gj і каже вимавляти легко. По переробленю сеї граматики мусите читати анґлійскі книжки. Того самого автора єсть також дуже добрий словар анґлійский а так само і француска граматика для самоуків.

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора **Кирила Кахниткевича**, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

шій руці нема букв, але суть такі лінії, з котрих кожда означає один звук. У инших людий роблять ті лінії лиш незрозумілі хрестики, а у Вас складають ся они в цїлі слова.

Він зітхнув важко і хотїв взяти руку назад.

— Лиш хвильочку — сказав я і не пустив руки — то лиш два слова.

Він запер дух в собі.

— Одно звучить „Поклонная ґора“ — сказав я з повагом, а друге....

Міріям нахилила ся над Семполова. Єї руки стиснули ся корчево в кулаки, очи зайшли їй сльозами, а лице з болю і ненависти аж викривило ся.... А друге звучить: ....„Іван Александровіч Панїнской“.

Семполов став блїдий як трун. Він заточив ся кілька кроків взад, так, що мало не упав, і здержав ся лиш о мій столик. Відтак обома руками зловив ся за голову і хитаючись та спустивши голову в долину говорив сам до себе по росийски думаючи, що ми не розуміємо:

— Господи справедливий? Невже-ж сей чоловік знає о моїм злочинї?

Він вийшов держачись ледви на ногах.

Ледви що він замкнув двері за собою, як одна портиера понад Міріямою злетїла з шумом на долину. Міріям зімлїла і упала зі стільця та лежала без памяти на земли, а головою оперла ся об підвисшене.

Я приказав Каддурови зараз повідомити всїх, що ще чекали, що сего вечера не можу вже нїкого принимати, і заняв ся Міріямою.

Она прийшла знов до памяти і лежала блїда, як вже раз давнїйше на моїй софі.

— Ти заслабла? — спитав я з сочувством і став єї цїлувати.

— Нї, я не слаба, але на чоловіка звалюють нераз більший тягар, як він его може двигнути — прошептала она.

— Міріямо, голубко моя, скажи менї все. Я стану тобі на поміч. Не можеш мати лїпшого приятеля, як я, на нїкого не можеш так спустити ся, як на мене.

— Памятай на твоє приречене! Богато мине часу, заким я буду вільна від мого приреченя.

Ми пішли домів. На другий день була она знов та сама, що давнїйше, але мусїв їй обіцяти, що від тепер буде она помагати менї лиш одну годину від девятої до десятої, бо она чує ся за слабою, щоби могла то довше видержати.

Семполов показував ся і дальше при обідї. Я добачив, що его безсоромний погляд спочивав иногдї на Міріямі. Він анї не здогадував ся, що то ми обоє були тими людьми зі Всходу, бо инакше не був би так залюбленими очима зиркав на Міріяму, а она не була би ему — відповідала.

А деж були мої очи і що по правдї стало ся? Треба було богато часу, аж я зрозумів ту відограну комедию, котрої послїдна сцена належала до траґедиї.

Три дни опісля, досьвіта, вбіг Каддур до моєї комнати. Був очевидно чогось дуже зворушений. Піт ему з лиця аж капав і він виглядав як би чогось скривив ся.

— Пане — відозвав ся він — вже єї нема, поїхала, нинї, тепер!

— Кого нема? — спитав я, бо й на гадку менї не прийшло, що то Міріям.

— Моя велителька, Ваша панї, наша Анґлійка — міс Май!

— Поїхала? Она?

Я схопив ся з крісла і кинув ся до дверий. Але й зараз опамятав ся. Та-же ще не знав нічого.

— Борзенько, Каддур, кажи, що знаєш! Борзо, борзенько! Нема анї хвильки до страченя! — Оттак напирав я на него.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).